

Få ökad **kontroll** över din **sjukdom**

Staffan Lindblad, överläkare vid Karolinska Universitetssjukhuset i Stockholm och ansvarig för VINNVÅRD-projektet Kronisk hälsa.

En Internettjänst kopplad till det nationella kvalitetsregistret i reumatologi ska bidra till att patienter med reumatiska sjukdomar blir mer delaktiga och engagerade i sin behandling. Samtidigt tjänar vården både tid och pengar.

Det nationella kvalitetsregistret i reumatologi omfattar alla svenska reumatologkliniker och växer med 25 procent per år. Det täcker nu mer än hälften av alla patienter med kronisk artrit. Syftet med VINNVÅRD-projektet Kronisk hälsa – ett nationellt innovationssystem för bättre hälsa vid kronisk sjukdom, är att studera hur kunskapsöverföringen via Internettjänsten kan bidra till bättre vård.

Med hjälp av tjänsten kan patienter med reumatiska sjukdomar följa sitt sjukdomsförlopp och påverka sin behandling i dialog med läkaren. I ett datasystem anger patienten hur

hon upplever smärta, funktionsnedsättning, sjukdomskänsla, arbetsförmåga och livskvalitet, information som sedan kompletteras med läkarens uppgifter om ledstatus, sjukdomsaktivitet och läkemedelsbehandling. Ut ur datorn kommer sedan färgglada staplar och mått på patientens hälsa, som fungerar som underlag för beslut om den fortsatta behandlingen.

Staplarna och måtten speglar både det nuvarande tillståndet för patienten och sjukdomens förlopp tillbaka i tiden. På så vis kan man enkelt se vilka resultat som olika läkemedel och behandlingar har gett.

– Idag gör patienten sin inmatning i en pekdator på mottagningen, men snart kommer allt att kunna skötas via Internet från vilken hemdator som helst, berättar Staffan Lindblad, överläkare vid Karolinska Universitetssjukhuset i Stockholm och ansvarig för projektet. Han menar att den

Kronisk hälsa

Kronisk hälsa – ett nationellt innovationssystem för bättre hälsa vid kronisk sjukdom.

Projektet består av två delar; en där man undersöker hur kunskapsöverföring via en befintlig Internettjänst kan bidra till bättre vård, och en som handlar om datoriserade simuleringar av vårdens processer.

Beviljade medel via forskningsprogrammet

VINNVÅRD: 4 miljoner kronor

Helena Hvitfeldt, projektledare för VINNVÅRD-projektet Kronisk hälsa.

Helena Whitfeldt hjälper en patient att fylla i sina värden på pekdatorn. Med hjälp av Internettjänsten kan patienternas besök på mottagningen anpassas efter sjukdomens rytm; när sjukdomen är aktiv görs fler läkarbesök, när den är inne i ett lugnt skede får patienten själv ringa om han/hon blir sämre.

största vinsten med Internettjänsten är att allt arbete sker i realtid. Det innebär att man hela tiden har färsk uppgifter att ta ställning till, och att vården kan erbjuda det han kallar för Öppen-Tät mottagning.

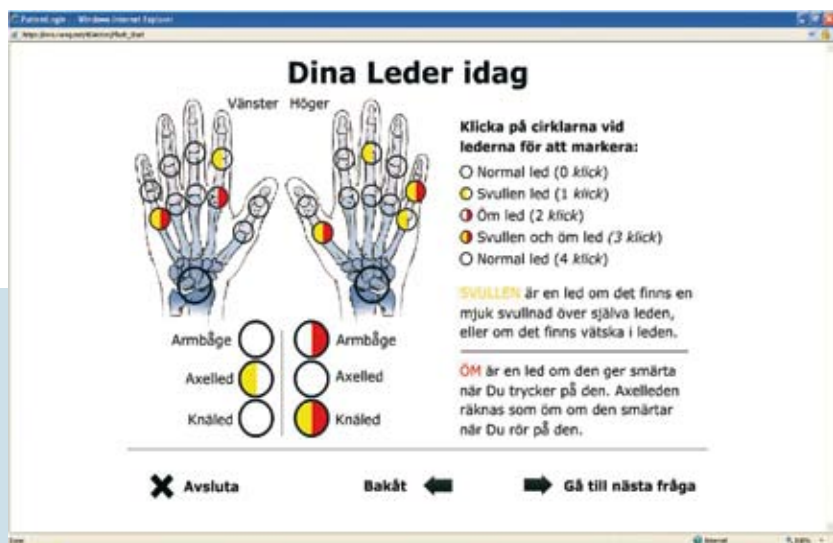
– Vi är vana vid att läkarbesök för kroniker planeras in långt i förväg. Men sjukdomen går inte att planera – den lever sitt eget liv. Med hjälp av Internettjänsten kan besöken anpassas till sjukdomens rytm; när sjukdomen är aktiv görs fler läkarbesök, när den är inne i ett lugnt skede får patienten själv ringa om hon eller han blir sämre. Tidigare var det ofta svårt att hitta lediga tider när det behövdes, läkaren var

bokad långt i förväg och det fanns ingen flexibilitet.

I dag har över 1000 patienter medverkat med inmatning av uppgifter i pekdatorer som i nuläget finns på åtta mottagningar. De flesta är mycket positiva när de ser hur pedagogisk och tydlig informationen blir.

– Patienten får en ökad kontroll över sin egen sjukdom och det vill ju de flesta. Tjänsten är också mycket enkel att använda. Allt som behövs är att man kan peka och läsa, säger Helena Hvitfeldt, projektledare.

I förlängningen ska tjänsten kunna användas vid behandling av många kroniska sjukdomar. Staffan Lindblad tror att

Så här kan det se ut på skärmen när patienten ska knappa in hur han/hon upplever sin sjukdom just nu. Idag finns pekdatorerna på åtta olika mottagningar men snart kommer man kunna sitta vid vilken dator som helst, till exempel hemma, och knappa in sina värden.

den först kan spridas till andra kroniska inflammatoriska sjukdomar som MS, inflammatorisk tarmsjukdom och psoriasis, och sedan till andra kroniska folksjukdomar.

Framtidens vård kan förutses

Reumatiska sjukdomar behandlas i dag med nya biologiska läkemedel som ger stort hopp om bättring för många patienter, men de är dyra och kan också visa sig ha oväntade långsiktiga biverkningar. Den andra delen i VINNVÅRD-projektet handlar därför om datoriserad simulering, som bland annat kan visa hur en våg av allvarliga biverkningar skulle kunna slå mot vården i framtiden. Genom att mata in olika uppgifter om sjukvården idag och hur den fungerar, kan man bygga en modell av vården i datormiljö. Simuleringar i modellen kan sedan hjälpa sjukvården att förutse och hantera framtida kriser. Samma metod kan förstås användas för en mängd andra beräkningar, till exempel väntetider och kostnader i vården.

Mentala modeller för bättre kommunikation

Projektet innebär också studier av vilka typer av mentala modeller som kan växa fram under olika förutsättningar. En mental modell är den syn en person har på saker och ting, exempelvis läkemedelsanvändning. En patient är kanske mycket negativt inställd till att använda läkemedel, medan doktors uppfattning är att ett visst läkemedel är den själv-

VINNVÅRD

VINNVÅRD – Från kunskap till praktik är ett forskningsprogram som syftar till att öka vårdens förmåga att omsätta kunskap till praktik. Finansiärerna bakom programmet är Vårdalstiftelsen, VINNOVA och Sveriges Kommuner och Landsting. Programmet kommer att fördela 125 miljoner kronor under fem år, år 2007-2011. Hittills har nio projekt beviljats medel.

Vill du veta mer om projektet Kronisk hälsa, eller om något av de andra projekten som har beviljats medel, gå in på hemsidan www.vinnvard.se, och klicka på "Beviljade projekt".

klara och enda behandlingen. Det kan leda till att patienten inte tar sin medicin som hon eller han ska, eller inte alls.

– Både patientens och läkarens mentala modeller kan simuleras i datorn och man kan dra slutsatser om vilka konsekvenserna kan bli under valda förutsättningar. Modellerna ska bygga på djupintervjuer och har därför en konkret förankring i verkligheten, berättar Staffan Lindblad.

Text: Catharina Bergsten

Foto: Tomas Eriksson

Igalo Resor

Nu är det dags att resa till Igalo igen!

Du som är reumatiker och/eller psoriater återupptäck den vackra Adriatiska kusten.

Ge dig själv en chans att få NY KRAFT och välbefinnande med MEDICINSK REHABILITERING och UPPLEVELSE-PAKET i IGALO, Montenegro!

Tusentals norska patienter som har rehabiliterats i Igalo i många år kan ej ha fel.

Vi erbjuder medicinskt kunnig personal, norsktalande, svensktalande reseledare, bra boende och god medelhavsmat på Institutet.

Njut i det varma klimatet av salt hav, bergsluft och doft av pinjetråd.

Fråga efter möjligheten att komma med genom Din Reumaklinik eller Hudklinik (för psoriater) inom Ditt Landsting.

För mera information kontakta oss på
BEHANDLINGSRESOR IGALO AB, Uppsala
Tel: 070-398 62 50, 070-370 98 11
E-post: behandlingsresorigaloab@telia.com
eller besök vår hemsida: www.igalo.se

